

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ &
ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Κ.Κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

Αθήνα, 5 Οκτωβρίου 2018

Σεβασμιώτατοι ἅγιοι Ἀδελφοί,

«Ὁ Χριστός ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν»

Τό ἀνώτατο διοικητικό καί πνευματικό σῶμα τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας μας, ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας, συνέρχεται σήμερα καί γιά τέσσερις ἡμέρες (2 Ὀκτ. - 5 Ὀκτ.) στήν τακτική συνεδρία της γιά τό νέο ἐκκλησιαστικό ἔτος, διατρανώνοντας ἔτσι τήν μεταξύ μας ἐνότητα, τήν συνοδική μας λειτουργία καί μαρτυρώντας πρός πάντας τόν σωτήριο λόγο τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι σύνηθες ἡ σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας νά συμπίπτει μέ ιδιαίτερα εὐαίσθητα κοινωνικά, ἐθνικά, πολιτικά ἢ καί ἄλλα κρίσιμα γεγονότα, ὅμως ἡ παρούσα χαρακτηρίζεται ἀπό νέες προκλήσεις καί ἀπό σημαντικές γεωπολιτικές ἀλλαγές τόσο ἐντός, ὅσο καί ἐκτός τῆς πατρίδος μας, μέ ἀποτέλεσμα ἡ χριστιανική μας μαρτυρία, τό Ὁρθόδοξο μήνυμά μας, νά καθίσταται ἐπίκαιρο, ἐπιτακτικό, ἀλλά καί ἀναγκαῖο ὅσο ποτέ ἄλλοτε.

Ἡ ἅγια Ἐκκλησία μας, ὡς «Σῶμα τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ Λόγου»¹, εἶχε, ἔχει καί δέν θά πάψει ποτέ, ὅσο καί ἂν κάποιοι διακαῶς τό ἐπιθυμοῦν, νά ἔχει λόγο καί ἄποψη γιά κρίσιμα ζητήματα πού ἀφοροῦν στό μέλλον τῆς πατρίδος μας, πολλῶ δέ μάλλον ὅταν ἀπειλοῦνται ἢ καί διακυβεύονται τά ἔθνικά της συμφέροντα. Καί τοῦτο, διότι δέν ἔπαψε ποτέ νά ἀποτελεῖ ἐνεργό καί ἀναπόσπαστο μέρος τῆς ἱστορίας μας, νά ὑπερασπίζεται καί νά διακονεῖ τόν πιστό λαό τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ θεματοφύλακας τῆς ἀληθείας τῆς ὀρθοδόξου πίστεώς μας καί ὁ ἀκοίμητος φρουρός τῆς εὐλογημένης παραδόσεώς μας.

Ἐεκινῶ λοιπόν μέ τήν διαπίστωση αὐτή, διότι πολλάκις τό ἱερό Σῶμα μας ἔχει ἐπικριθεῖ περί ἀπραξίας, περί ἀπαθείας, περί ἀπουσίας γνησίου μηνύματος ἢ καί ξεκάθαρα πνευματικοῦ λόγου, ἀγνοώντας κάποιοι ἢ παραθεωρώντας ἐσκεμμένως τό ἔργο, ἄλλά καί τήν μακροαίωνα προσφορά τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅλοι βεβαίως γνωρίζετε ὅτι λόγο καί θέση δέν λαμβάνει μόνον ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἀλλά ὁ κάθε Ἱεράρχης. Ὡστόσο, ἔμπεριστατωμένο λόγο καί εὐαγγελική ἀλήθεια ἐκφράζουν τά συνοδικά ὄργανα τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ Ἰ.Σ.Ι. καί ἡ Δ.Ι.Σ. διότι ἡ συνοδικότητα ἀποτελεῖ κληρονομία τῆς

---

¹ Ἰωάννου Χρυσοστόμου Ὁμιλία πρό τῆς ἐξορίας, β', PG 52, 429.

Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἀπό τούς ἀποστολικούς χρόνους
καί τίς Οἰκουμενικές Συνόδους μέχρι καί σήμερον.
Προσευχόμεθα δέ ἀδιαλείπτως γιά τήν ἐπιφοίτηση τοῦ
Ἁγίου Πνεύματος κατά τήν ἐν Συνόδῳ ἄσκηση τῆς
ποιμαντικῆς μας διακονίας.

Ἐπιτρέψτε μου νά σᾶς προτρέψω νά στρέψουμε τό
βλέμμα μας καί πάλι στήν πολύπαθη καί πολυπολιτισμική
πλέον ἑλληνική κοινωνία μας καί νά ὑπογραμμίσουμε τήν
δύναμη τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἡ ὁποία δέν γνωρίζει
διακρίσεις φυλετικές, γλωσσικές καί θρησκευτικές, ἀλλά
καί δέν ὀμιλεῖ ποτέ τή γλῶσσα τῆς ὑποκρισίας, καθώς
ἀρθρώνει πάντοτε τόν λόγο τῆς ἀληθείας. Ἡ ἀγάπη τοῦ
Χριστοῦ προϋποθέτει τήν ἐλευθερία τοῦ προσώπου, τήν
ἀληθινή ἐλευθερία πού πραγματώνεται μόνον ἐν τῇ
θυσιαστικῇ ἀγάπῃ τοῦ Θεανθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τό μήνυμά μας λοιπόν, στήν πολυσυλλεκτική αὐτή
ἑλληνική καί συνάμα εὐρωπαϊκή κοινωνία μας εἶναι ἡ
δύναμη τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης πού ἔχει ὁ Χριστός γιά
κάθε ἄνθρωπο, γιά τήν κάθε εἰκόνα Του πού
ἀνταποκρίνεται στήν συνεχῆ κλήση πού τῆς ἀπευθύνει,
τῆς ἀνιδιοτελοῦς ἀγάπης πρὸς τόν συνάνθρωπο², ἀλλά καί

---

² Ἰω. ιγ' 13: «ἐντολήν καινήν δίδωμι ὑμῖν ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθώς
ἠγάπησα ὑμᾶς ἵνα καί ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

τῆς τελείας ἀγάπης, πού «ἔξω βάλλει τόν φόβον»³, τόν φόβο πού αἰσθάνεται κάθε πρόσφυγας καί μετανάστης, κάθε ἀδικημένος, κάθε πονεμένος πνευματικά καί ψυχικά ἀδελφός μας, ἀλλά καί κάθε ἄνεργος ἢ καί ἀπελπισμένος ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς μας.

Τό μήνυμα ἀγάπης πού ἐκφράζουμε σήμερον ἀπευθύνεται σέ μία νέα Ἑλλάδα, «μεταμνημονιακή», πληγωμένη καί κοινωνικά ἀσταθή. Ἐθνικά καί γλωσσικά ἀπειλουμένη ἀπό τάσεις διχόνοιας, προσωπικῶν ιδιοτελειῶν καί γεωπολιτικῶν συμφερόντων. Μία Ἑλλάδα χωρίς ξεκάθαρη πλοήγηση, χωρίς ὄραμα, χωρίς ἐθνική ὁμοψυχία καί κατάρτιση ἑνός κοινοῦ σχεδίου γιά βασικούς τομεῖς τῆς ζωῆς μας, ὅπως ἡ παιδεία, ἡ υἰγεία καί ἡ ἐξωτερική μας πολιτική. Ἡ πατρίδα μας ταλανίσθηκε ἐπί δεκαετίες ἀπό μικροπολιτικές καί πελατειακές σχέσεις, ἀπό κομματικούς μηχανισμούς, ἀποξενωμένους ἀπό τή σκληρή καθημερινότητα τοῦ πολίτη καί ἀπό τά ὄνειρα τῶν νέων μας, πού ἀποτελοῦν τό μέλλον καί τή χρυσή ἐλπίδα αὐτοῦ τοῦ τόπου.

Πράγματι, ἀποτελεῖ τραγική ἀλήθεια τό γεγονός ὅτι πάνω ἀπό 600.000 νέοι καί νέες, ἐξαιτίας τῆς πρωτόγνωρης οἰκονομικῆς κρίσης τῶν τελευταίων ἐτῶν μετανάστευσαν

---

³ Α' Ιω. δ' 19.

στό έξωτερικό, αποδυναμώνοντας σημαντικά τήν πατρίδα μας. Άς μήν κρυβόμαστε άλλο, άδελφοί μου, πίσω από τό δάχτυλό μας. Άς είμαστε τίμιοι μέ τόν έαυτό μας και είλικρινείς άπέναντι στόν Θεό!

Άρνηθήκαμε νά συνεργαστοῦμε και προτάξαμε τήν έφήμερη θέση στην έξουσία, έπιδιώκοντας τά άτομικά μας συμφέροντα. Άκυρώσαμε μέ τίς πρακτικές μας βασικές αρχές, όπως τής συλλογικότητας και του κοινού όφέλους, θέτοντας τόν έγωισμό μας πάνω από τήν κοινωνική πρόοδο και συνεχίζουμε ακόμη προκλητικά νά άδιαφοροῦμε. ~~Νά άδιαφοροῦμε~~ ! Νά άδιαφοροῦμε για τό μέλλον των παιδιών μας, πού άποτελοῦν τό πολυτιμότερο περιουσιακό στοιχείο αυτής τής χώρας, πού μέσα από τήν θλιβερή αυτή μετανάστευση τό δημογραφικό καθίσταται ύπαρξιακό ζήτημα για τήν πατρίδα μας. Ο πληθυσμός τής Ελλάδας μας βρίσκεται υπό διωγμόν⁴ και πολύ φοβοῦμαι ότι σε 50 έτη από σήμερα, ή χώρα μας θά έχει μετατραπεί σε ένα άπέραντο γηροκομείο, χωρίς ζωντάνια, χωρίς δύναμη, χωρίς αισιοδοξία, αλλά και χωρίς νεανικό ένθουσιασμό.

---

⁴ Βλ. σχετικά Ήρα Έμκε-Πουλοπούλου, 'Ο πληθυσμός τής Ελλάδας υπό διωγμόν, Υπό τήν αιγίδα: Έλληνικης Έταρείας Δημογραφικῶν Μελετῶν, (ΕΔΗΜ) Αθήνα, 2018.

Ἔχουμε ἠθικό χρέος νά μὴν ἐπαναλάβουμε τὰ λάθη καὶ τὰ παραπτώματα τοῦ παρελθόντος. Νά μὴν ἐπιστρέψουμε στίς πελατειακές σχέσεις τοῦ χθές καί σέ πρακτικές πού εὐθύνονται γιά τήν πολυετῆ οικονομική κρίση πού βιώνουμε σήμερα, ἀποτέλεσμα τῆς ἠθικῆς καί πνευματικῆς παρακμῆς μας. Πρώτοι ἑμεῖς ὀφείλουμε νά ἀναγεννηθοῦμε ἄνωθεν καί αὐτή τήν ἀναγέννηση νά τή μεταδώσουμε στούς συνανθρώπους γύρω μας. Πρώτοι ἑμεῖς ἔχουμε χρέος νά συμπαρασταθοῦμε στίς ἀνάγκες τους, στίς ἀγωνίες τους, στόν πόνο τους, στίς δυσκολίες τους, στά μεγάλα ἢ μικρά ὑπαρξιακά τους ζητήματα, διατηρώντας ἔτσι ἀκέραια τήν κοινωνική συνοχή τῆς πατρίδας μας καί ἐφαρμόζοντας τήν ἐντολή τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ νά κωφεύει, δέν μπορεῖ νά ἀγνοεῖ τήν σύγχρονη παγκοσμιοποιημένη πραγματικότητα καί δέν μπορεῖ νά μένει ἀδρανῆς στήν κοινωνική ἀδικία, ἀφοῦ ὅπως ἀναφέρει χαρακτηριστικά ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων: «ὅποιος δέν καταπολεμᾷ τήν ἀδικία πού γίνεται στόν πλησίον του, ἐνῶ μπορεῖ, βρίσκεται στό ἴδιο κρίμα μέ αὐτόν πού τήν πραγματοποιεῖ»⁵.

---

⁵ Ἀμβροσίου Μεδιολάνων. *De officiis ministrorum* I, 36, 178, PL. 16, 75C: «*Qui enim non repellit a socio injuriam, si potest, tam est in vitio, quam ille qui facit*».

έντατικά ἔτσι ὥστε νά ἐπιστρέψουν τά παιδιά μας πίσω
στήν πατρίδα τους. Νά χάσουμε ἐμεῖς γιά νά ἀπολαύσουν
οἱ ἐπόμενοι, νά στερηθοῦμε ἐμεῖς γιά νά ὠφεληθεῖ ἡ νέα
γενιά.

Ἐπιπλέον, ἡ Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία μας καλεῖται,
ἀδελφοί μου, νά ἀντιμετωπίσει νέες γεωπολιτικές
προκλήσεις καί στρατηγικές ἀλλαγές. Δυστυχῶς, τά
τύμπανα τοῦ πολέμου ἔχουν ξεκινήσει καιρό τώρα νά
ἤχουν ἀπειλητικά. Ἡ εὐρύτερη περιοχή τῶν Βαλκανίων
μετατρέπεται ἐκ νέου σέ χῶρο πολιτικῶν ζυμώσεων καί
ἐθνικῶν διεκδικήσεων. Ἡ ταυτότητά μας, ἡ ἱστορία μας
γίνεται γι' ἄλλη μία φορά ἀντικείμενο διαπραγματεύσεων,
διαβουλεύσεων καί συμβιβασμῶν. Πρώτοι ἐμεῖς
ἐπιθυμοῦμε, ἐκτός ἀπό τήν ἐθνική ἀκεραιότητά μας πού
εἶναι ἀδιαπραγμάτευτη, τήν πρόοδο τῶν γειτονικῶν λαῶν.
Ἐπιθυμοῦμε ὅμως καί ἀπαιτοῦμε σεβασμό στήν
μακραίωνη πολιτισμική καί ἑλληνοχριστιανική
κληρονομιά μας καί αὐτό ὀφείλουμε νά τό καταστήσουμε
σαφές πρός πᾶσα κατεύθυνση.

Τό ὄραμα τῆς εἰρήνης, πού ἀποτελεῖ πανανθρώπινο
αἶτημα, ἀπειλεῖται ἀπό πολλούς παράγοντες πού
σχετίζονται μέ τή φυσιογνωμία τῆς ἐποχῆς μας, ἀφοῦ ὁ
σύγχρονος ἄνθρωπος πού ἀποξενώνεται ἀπό τόν Θεό τῆς

περισσότερο από όλα τόν διάβολο. Ἐθνικιστικές τάσεις, ἡγετικές ἐπιδιώξεις καί ἱστορικές ἀνακρίβειες δέν ἔχουν θέση στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ζοῦμε μέ κέντρο ἀναφορᾶς τῆς ὑπάρξεώς μας τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Ἀρχηγοῦ τῆς Πίστεως καί Ἰδρυτοῦ τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ Ὅποιος «ἔλεον θέλει καί οὐ θυσίαν»⁸. Ἄς ἀγωνισθοῦμε λοιπόν ὅλοι μας γιά τήν διατήρηση τῆς ἐνότητάς μας. Οἱ διενέξεις στήν ὀρθόδοξη οἰκογένεια δίδουν λαβές σέ ὅλους ὅσους μάχονται τόν ρόλο καί τό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀδελφοί μου,

Σύμφωνα, μέ τήν θεματολογία τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως θά προβοῦμε στήν ἐκλογή τῆς ἐξ' Ἀρχιερέων Ἐπιτροπῆς διά τὰς πρός τόν Τύπον ἀνακοινώσεις καί ἐν συνεχείᾳ θά ἐπακολουθήσει Ἐκθεσις Πεπραγμένων τῶν Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν διά τό ἐκκλησιαστικόν ἔτος 2017-2018, ὑπό τῶν Σεβασμιωτάτων Προέδρων αὐτῶν καθώς καί συμπλήρωσις τοῦ Καταλόγου τῶν προς Ἀρχερατείαν Ἐκλογίμων.

Ἀκολουθῶς, θά ἐπακολουθήσουν Εἰσήγησις ὑπό τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί

---

⁸ Ματθ. θ' 13 καί ιβ' 7.

Ρεντίνης κ. Ἰωάννου μέ θέμα: «Τό χθές, τό σήμερα καί τό αὔριο τοῦ τόπου μας, μιά ἐκκλησιαστικοκοινωνική προσέγγιση» καί Κηφισίας, Ἀμαρουσίου καί Ὠρωποῦ κ. Κυρίλλου μέ θέμα: «Μελετώμενες συνταγματικές ἀλλαγές καί οἱ θέσεις τῆς Ἐκκλησίας μας», εἰς τούς ὁποίους καί εὐχόμεσθε ὀλοψύχως κάθε δύναμη καί φώτιση ὑπό τοῦ Παναγίου Θεοῦ. Ἐν συνεχείᾳ θά προβοῦμε στήν πλήρωση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Λαρίσης καί Τυρνάβου καί εἰς τήν Ψήφισι τῶν Κανονισμῶν.

Ὡστόσο, θά ἤθελα νά λάβουμε τήν εὐκαιρία αὐτή καί νά ἀποφασίσουμε μέ αἶσθημα εὐθύνης γιά τήν πορεία τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ σχέσεις μας μέ τό κράτος καί ἡ ἀνάγκη τῆς οικονομικῆς μας αὐτοτέλειας ἐπιτάσσουν τούτη τήν ὥρα ἐνότητα καί σοβαρότητα λόγων καί πράξεων. Ἐμπιστεύομαι τήν κρίση σας, τήν ἐπιλογή σας καί περισσότερο τήν ἀγάπη σας γιά τήν Ἐκκλησία.

Θά μοῦ ἐπιτρέψτε νά εὐχηθῶ στόν ἀγαπητό ἀδελφό Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Περιστερίου κ. Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος δοκιμάζεται τελευταῖα μέ σοβαρά ζητήματα πού ἀφοροῦν στήν ὑγεία του, ταχεία ἀνάρρωση καί καλή ἐπιστροφή στά ποιμαντικά του καθήκοντα. Οἱ προσευχές ὄλων μας εἶναι τούτη τήν ὥρα μαζί του. Εὐχόμεσθε νά πᾶνε ὅλα κατ'εὐχὴν.

Ἐπίσης, θα ἤθελα νά ἐκφράσω τήν βαθύτατη λύπη μου γιά τήν ἐκδημία ενός τόσο ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ μας, τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης κυροῦ Ἰγνατίου, ὁ ὁποῖος ἀδόκητα ἔφυγε καί πορεύεται πλέον πρὸς τήν αἰωνιότητα. Ἄς προσευχηθοῦμε ὅλοι μας γιά τήν ἀνάπαυση τῆς ψυχῆς του καί ἄς εὐχηθοῦμε ὁ Θεός νά ἀναδείξει ἄξιο διάδοχό του.

Περαίνων, Σεβασμιώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί, θά ἤθελα νά κλείσω μέ τά λόγια τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει: «ἢ εἰς τόν Θεόν ἐλπίς πάντα μεταρρυθμίζει»⁹. Ἡ ἐλπίδα μας συνδέεται ἄρρηκτα τόσο μέ τήν πίστη, ὅσο καί μέ τό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Μέ ὁδηγό λοιπόν αὐτήν τήν ἐλπίδα, ἀγαπημένοι, ἐνωμένοι, μακριά καί πέρα ἀπό προσωπικά συμφέροντα καί φιλοδοξίες, ἄς ἀγωνισθοῦμε μέ θάρρος¹⁰ καί μέ θυσιαστικό πνεῦμα τόν κοινόν καλόν ἀγώνα καί ἄς εἴμαστε βέβαιοι ὅτι θά ἀντιμετωπίσουμε ἀποτελεσματικά ὅλες τίς ἀντιθέσεις, ἀλλά καί κάθε δοκιμασία, ἀπό τήν ὁποία βάλλεται ἡ Ἐκκλησία μας καί ἡ πατρίδα μας.

Ἀμήν!

⁹ Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς Ψαλμόν*, 10, 1, PG. 55, 140.

¹⁰ Ἰω. ισ', 33: «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμον»